

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Постанови Верховної Ради України «Про звернення до Кабінету Міністрів України щодо вжиття невідкладних заходів для підвищення розміру мінімальної пенсії за віком у 2026 році»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту.

У статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що мінімальний розмір пенсії за віком за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом.

У порушення даного Закону України у Законі України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» затверджено занижений розмір прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб на кожний місяць 2595 гривень, що підтверджується такими даними:

- у січня 2026 року фактичний розмір прожиткового мінімуму за методологією для непрацездатних осіб склав 6954 гривні;
- за прогнозними розрахунками очікується фактичний розмір прожиткового мінімуму за методологією для непрацездатних осіб у середньому:
 - за другий квартал 2026 року 7241 грн.;
 - за третій квартал 2026 року 7318 грн.;
 - за четвертий квартал 2026 року 7590 грн.

Таке заниження розмірів прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб та мінімальної пенсії за віком є порушенням статті 22 Конституції України, якою передбачено «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».

Внаслідок заниження розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб за методологією занижено також мінімальний розмір пенсії за віком. Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» мінімальна пенсія за віком виплачена за січень – лютий 2026 року 2595 грн., а також у такій сумі буде виплачуватися у березні – грудні 2026 року.

Необхідно зазначити, що внаслідок заниження мінімального розміру пенсії за віком для пенсіонерів та осіб з інвалідністю занижуються розміри пенсії та різні надбавки до пенсій для пенсіонерів та осіб з інвалідністю. Пенсіонери та особи з інвалідністю не можуть забезпечити своє проживання, оскільки за пенсійні виплати у занижених розмірах неможливо придбавати продукти харчування та необхідні ліки, а також сплачувати за безпідставно підвищені тарифи на житлово-комунальні послуги.

Враховуючи зазначене заниження затверджених розмірів прожиткових мінімумів для працездатних осіб та мінімальної пенсії за віком та з метою припинення порушення статті 22 Конституції України і статті 28 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» необхідно внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік».

2. Загальна характеристика і основні положення законопроекту.

Проектом Постанови передбачено рекомендувати Кабінету Міністрів України невідкладно подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» щодо підвищення розміру мінімальної пенсії за віком», в якому передбачити:

невідкладне підвищення розміру мінімальної пенсії за віком до очікуваного фактичного розміру прожиткового мінімуму за методологією для непрацездатних осіб;

фінансування додаткових видатків за рахунок скорочення не першочергових видатків державного бюджету, надходження коштів іноземних держав, не допущення укриття податків і зборів у тіньовому секторі економіки та в офшорних зонах.

3. Результати прийняття проекту Постанови.

Реалізація проекту постанови дасть можливість забезпечити проживання мільйонів пенсіонерів, особливо пенсіонерів, які не мають рідних для отримання від них грошової допомоги.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Тимошенко Юлія Володимирівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EA9228009435DC00
Дійсний до: 03.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
162д9/1-2026/49242 від 08.03.2026

2168258